

Het toilet, links achter in de gang, weerspiegelt nog een originele, beschilderde betegeling, terwijl de eveneens beschilderde toiletpot weliswaar van latere datum is, maar eveneens oud genoeg om de herinnering aan het verleden levend te houden.

Harmonie

Alle deuren vertonen nog de originele omlijstingen en profielen. Het stucwerk van de plafonds met de eenvoudige (bloem)motieven doet de oorsprong van het huis eveneens recht aan. Maar het spijt Johan Strang dat van de kachels en/of schouwen die er vroeger toch moeten zijn geweest, niets werd teruggevonden.

Links achter is wat tegenwoordig de living heet, waarvan de grote serre de herinnering levend houdt aan de veranda die – blijkens de bouwvergunning – in 1913 mocht worden aangebouwd. De brede garnering met glas in lood smeekt als het ware om zonlicht om met de kleuren te spelen.

Aan het eind van de gang rechts blijkt de keuken verdiept, waardoor daarboven ruimte ontstond voor een entresol, die de bewoners van een heel aangename werkplek verzekerde. Eethoek en verlichting smaken naar deze tijd, die zich echter weer door een antieke klok met het verleden verbonden weet. Zoals ook verder in huis meubilair e.d., en niet te vergeten moderne kunst, slechts harmonie willen met het verleden van hun omlijsting.

De weelderige binnentuin, met vijver, die Johan en Elly Strang bij hun komst aantreffen, behoefde geen noemenswaardige verandering of aanpassing. De tuin – waarheen de grote met glas in lood getooide deur aan het eind van de gang toegang verschaft – was een must, maar liefst wel in de binnenstad, verklapt Elly Strang. Geen wonder dat zij en Johan alleszins in hun nopjes zijn in de Van Tuldenstraat.

De Lezer

Binnen en buiten 's-Hertogenbosch wordt 'ons' tijdschrift met veel plezier gelezen. Dat blijkt niet alleen uit de enorme stapel reacties naar aanleiding van de gehouden enquête, maar ook uit brieven van lezers met vragen en opmerkingen die de redactie ontvangt. Het decembernummer riep bij de heer Rombach uit De Meern herinneringen op aan de Bossche kunstenaarskringen, waarin niet alleen Arnold van de Laar en de familie Slager verkeerden, maar ook Bets en Philip Meulbroek uit de familiekring van de heer Rombach. De Muntel, de panoramafoto met de marechaussees, *'n haffel hawwkes* en *'n bietje kroezels*, waar het in het decembernummer ook over ging, herinnerden de heer Rombach aan dagen van weleer. De bevlogenheid van Theo Hoogbergen ('iemand die van 's-Hertogenbosch houdt en praktisch is ingesteld') sprak de heer Vogel, een andere briefschrijver, sterk aan. De heer Vogel hoopt dat de lokale politiek met een frisse blik en zonder dat op de achtergrond 'de prestigekwestie' een rol speelt, nog eens kijkt naar de toekomst van het Jeroen Boschcentrum en het Kruithuis.

Tenslotte bracht een opmerking op blz. 132 van het decembernummer de heer Dubelaar in verwarring. Daar staat dat er in een stuiver 16 penningen gaan. De heer Dubelaar, die in het Stadsarchief als vrijwilliger aan het schilderijenproject werkt – (tussen twee haakjes: het Stadsarchief zoekt nog steeds naar vrijwillige doorzetters!) – heeft in het archief geleerd dat er 12 penningen in een stuiver gaan. Hoe zit dat nu??

Het is een ingewikkelde materie. Globaal genomen komt het ongeveer op het volgende neer. In de 8e eeuw ontstond een monetair rekensysteem waarbij 1 pond zilver (£, libra, lb.) gelijk was aan 20 schellingen (s, solidos), en elke schelling op zijn beurt de waarde had van 12 penningen. De Latijnse benaming voor penning was denarius, in het Frans denier (d.). Tot de Franse tijd werd dit Karolingische rekensysteem ook in de Nederlanden gehanteerd, in het Verenigd Koninkrijk zelfs tot 1971.

In de late Middeleeuwen ontstond grote verwarring omdat elke graaf, hertog e.d. zijn eigen muntreeksen uitging geven (groten, schilden, guldens,

daalders, stuivers, myten etc.). De Bourgondische hertogen probeerden orde in de chaos te scheppen. Karel v voerde in 1521 een nieuwe gulden in, die de Carolusgulden is gaan heten. In de Bourgondische Nederlanden moesten de financiële administraties voortaan opgezet worden in zulke guldens van 20 stuivers. De onderverdeling van de stuivers liep in de diverse gewesten nog uiteen. In Holland waren de stuivers gelijk aan 16 penningen, wat geleidelijk aan (omstreeks 1600) ook in de overige noordelijke gewesten de plaatselijke systemen verdrongen heeft. In de zuidelijke provincies bleven andere systemen in zwang, zoals stuivers van 24 penningen Parisis (ook soms in Zeeland) of 12 penningen Artesisch. In de Zeven Verenigde Provinciën kan men voor de 17e en 18e eeuw in het algemeen wel uitgaan van 16 penningen (ook: 8 duiten of 4 oortjes) in een stuiver. Ook in Den Bosch is dan deze onderverdeling in gebruik (vergelijk de stadsrekeningen).

A.v./J.B